

Josef Šusta

Život

Josef Šusta byl významný historik, spisovatel a politik.

Narodil se v roce 1874 v Třeboni a byl synem významného rybníkáře a ředitele třeboňského panství Josefa Šusty (staršího). Odtud může pocházet jeho pozdější zájem o hospodářské dějiny.

Po absolvování gymnázia v Českých Budějovicích vystudoval historii na Univerzitě Karlově jako žák Jaroslava Golla. Po dalších studijních a badatelských pobytech ve Vídni (Ústav pro rakouský dějepyt) a ve Vatikánském archivu se vrátil na Karlovu Univerzitu. Zde pak od roku 1905 přednášel obecné dějiny jako docent a od roku 1910 již jako profesor.

Jako politik se zapsal do dějin v úřednické vládě Jana Černého v letech 1920-21.

V této vládě působil jako ministr školství.

Byl členem Pátečníků, což byla skupina kulturních a politických osobností, kteří se pravidelně setkávali ve vile Karla Čapka. Do této skupiny patřili mimo jiné i T.G. Masaryk, Edvard Beneš a Ferdinand Peroutka. V letech 1939-1945 byl prezidentem České akademie věd a umění.

Na konci války byl naprosto nepodloženě obviněn z kolaborace s Němci.

Ve svém pokročilém věku a snad i ze zdravotních potíží se nepokusil výrazně hájit.

27. května 1945 údajně vstoupil v Pražských Dejvicích do Vltavy a o pár dní později byl nalezen mrtev níže po proudu. Po jeho smrti se Josefa Šusty rázně zastávali jeho žáci a kolegové.

Dodnes se vedou polemiky o tom zda spáchal sebevraždu právě kvůli obviněním z kolaborace nebo zda byli jeho důvody jiné. Je ovšem velmi nepravděpodobné, že by se na jeho psychickém a zdravotním stavu něco takového významně neprojevalo.

Dílo a Historický přínos

Josef Šusta se vedle zájmu o dějiny politické hojně zabýval i dějinami sociálními, hospodářskými a kulturními. Jeho práce měly velký význam pro zařazení české a tedy ve své době československé historie do souvislostí světového historického vývoje. Zejména pak v sociálních a hospodářských dějinách. Českými dějinami se zabýval zejména obdobím 13. a 14. století. Pro toto období zpracoval například díla jako: *Poslední Přemyslovci a jejich dědictví* (1917), *Počátky lucemburské* (1919), *Soumrak Přemyslovců a jejich dědictví* (1935), *Král cizinec* (1939), *Karel IV. Otec a syn* (1946) a další. V historických pracích *Dějiny Evropy v letech 1812-1870* (1922-23) a *Světová politika v letech 1871-1914* (1924-31) projevil schopnost utvořit rozsáhlou syntézu dějin 19. století.

Měl velmi moderní přístup k pojetí historiografie a jeho stylistická úroveň byla slovy mnoho odborníků považována za brilantní. Jako publicista přispíval do Lidových novin, Lumíra a jiných časopisů. Jeho životním dílem bylo spoluautorství na šestisvazkových *Dějínách lidstva od pravěku k novověku*, které zůstali kvůli válce nedokončeny. Jeho hlavní práce na tomto díle byly *Dějiny lidstva 4. svazek - Středověk vrcholný a stárnoucí* (Praha 1942) a *Dějiny lidstva 5. svazek - V branách nového věku* (Praha 1938) a byl redaktorem celého šestisvazkového díla.

Josef Šusta se řídil historickou nestraností za což byl mnohdy kritizován. Zejména mu bylo vytýkána jeho kritika Františka Palackého a jeho koncepce českých dějin.

Společně s Josefem Pekařem tvořil druhou generaci Gollovy historické školy a jeho díla jsou stěžejní v oblasti vrcholného středověku.

Dílo

- *Die römische Kurie und das Konzil von Trient unter Pius IV.* (Viedeň 1904–1914)
- *Dvě knihy českých dějin. Kus středověké historie našeho kraje. Kniha první:*

Poslední Přemyslovci a jejich dědictví 1300–1308; Počátky lucemburské (Praha 1917 a 1919)

- *Dějiny Evropy v letech 1812–1870* (Praha 1923)
- *Světová politika v letech 1871-1914* (Praha 1924–1931)
- *Dějiny lidstva 4. Středověk vrcholný a stárnoucí* (Praha 1942)
- *Dějiny lidstva 5. V branách nového věku* (Praha 1938) vč. redakce celého cyklu
- *Král Cizinec* (Praha 1939)
- *Karel IV. Otec a syn 1333-1346* (Praha 1946)
- *Karel IV. Za císařskou korunou 1346–1355* (Praha 1948)
- *České dějiny – Soumrak Přemyslovců a jejich dědictví* (Praha 1938), *Král Cizinec* (Praha 1939), *Karel IV. Otec a syn 1333-1346* (Praha 1946), *Karel IV. Za císařskou korunou 1346–1355* (Praha 1948)

Literární činnost

- *Cizina* (román, Praha 1914)
- *Mladá léta učňovská a vandrovní – Léta dětství a jinošství*
- *Praha-Videň-Řím* (autobiografie)

Doporučená literatura

- Kutnar, František – Marek, Jaroslav: *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví: od počátků národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997. 1065 s.
- Lach, Jiří: Josef Šusta a dějiny lidstva. *Historica. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Philosophica*, 28, 1998, s. 93-103.